

Epilepsi – två nya böcker i ett välförsett ämne

Svein I Johannessen, Lenart Gram, Matti Sillanpää, Torbjörn Tomson. **Intractable epilepsy**. 267 sidor. Petersfield: Wrightson Biomedical Publishing Ltd, 1995. Pris £ 44. ISBN 1-871816-28-9.

Neil Buchanan. **Epilepsy. A handbook**. 106 sidor. London-Philadelphia-Toronto: W B Saunders Company Ltd, 1995. Pris £ 10.95. ISBN 0-7020-2014-1.

Recensent: docent Birgitta Söderfeldt, institutionen för klinisk neurovetenskap, Universitetssjukhuset, Linköping.

Intresset för epilepsibehandling har ökat under de senaste åren, och nya behandlingar – farmakologiska och andra – har tillkommit. Behovet av att delge läkare, personal och patienter nya rön inom epileptologin har gjort att många böcker har publicerats på området. Ofta motsvaras inte strömmen av nya publikationer av en ökning av den kunskap man vill förmedla, och flera av de böcker om epilepsibehandling som utgavs de senaste åren är slående lika varandra; ungefär samma författare skriver om farmakologi, kirurgi, vagnstimulering och psykosociellt omhändertagande.

SVÅRBEHANDLAD EPILEPSI

Ett försök till nytt grepp på ämnet är »Intractable epilepsy», där man alltså inriktar sig på svårbehandlad epilepsi. Valet känns lite konstruerat – självfallet finns det mer att skriva om den svårbehandlade epilepsin än om den lättbehandlade.

I boken »Intractable epilepsy» finns avsnitt om epidemiologi, utredning, psykosociellt omhändertagande, farmakologi och kirurgi. Med andra ord berörs allt som kan sägas vara aktuellt inom epilepsiområdet. Man undrar varför inte boken 265 sidor kompletterats med ytterligare ca 50 sidor om icke-terapieresistent epilepsi och sedan presenterats som en komplett översiktsbok om epilepsi.

Nordisk handbok

Till bokens styrka hör nämligen att den är väl uppdaterad

och att de drygt 20 medförfattarna utgör en grupp av främst skandinaviska och nordeuropeiska forskare och kliniker inom epilepsiområdet, vilka väl behärskar sitt område.

För barnneurologer, neurologer och andra verksamma inom epilepsivård är den en överskådlig handbok, även om inte några direkta nyheter presenterats. Skall något avsnitt särskilt framhållas är det psykologen Helge Björnäs kapitel om psykosociala faktorer. Han ger flera tankeväckande fallbeskrivningar som bygger på erfarenheter från Statens senter för epilepsi i Norge.

Innehållet motsvarar inte titeln

Patienter med svårbehandlad epilepsi har ofta även andra funktionshinder och detta, kanske mer än epilepsin i sig, bidrar till problem i behandlingen. Tyvärr finns i boken »Intractable epilepsy» ingen genomtänkt diskussion om epilepsibehandling hos personer med mental retardation, psykisk sjukdom, komplicerande geriatriska sjukdomar och/eller motoriska funktionshinder även om problematiken kortfattat berörs av flera författare. Detta förstärker intrycket av att bokens titel inte riktigt motsvaras av dess innehåll.

LÄTTBEHANDLAD EPILEPSI

En översiktsbok med annan inriktning är »Epilepsy – a handbook». Här har man koncentrerat sig på den majoritet av epilepsipatienter som är lättbehandlade, och boken riktar sig till familjeläkare och allmänpraktiker i Storbritannien och samväldesländerna.

Brittisk tradition

Författaren är från Australien, och det finns naturligtvis en fokusering på förhållanden som rör hans hemland. Den brittiska traditionen skiljer sig från den skandinaviska genom att allmänläkare sköter epilepsipatienter så länge dessa kan betecknas som lättbehandlade, och det finns därför ett behov av översiktliga epilepsihandböcker.

Boken är tunn – endast 106 sidor – men ger en komprimerad beskrivning av utredning och behandling av epilepsipatienter. Det saknas inte heller av-

schnitt som berör mer svårbehandlade fall, nya farmaka, kirurgi och pseudo-anfall.

Aktuell sammanfattning

Genom de skilda sjukvårdsorganisatoriska förhållanden som finns i samväldesländerna och i Sverige är det vid en första genomläsning svårt att se en klar svensk målgrupp för boken »Epilepsy – a handbook». För neurologer är den försummarisk, och svenska allmänläkare torde ha ett begränsat intresse för epilepsivård, eftersom de sällan har kontakt med dessa patienter. Boken är dock trevligt skriven, lättläst, behändig till formatet och ger en bra sammanfattning av aktuell epileptologi.

För de allmänläkare som vill friska upp sina kunskaper om epilepsi kan den rekommenderas liksom för neurologins »grannspecialiteter». Jag tänker här främst på invärtesmedicinare, psykiatriker och neurokirurger. Boken kan också ha intresse för sjuksköterskor och paramedicinsk personal inom neurologin.

I högre grad än »Intractable epilepsy» ger boken »Epilepsy – a handbook» en genomarbetad summering av det som hänt inom epilepsivården senaste decenniet. •

Aktuell bok om immunologi och transfusion

Magne K Fagerhol, Bjarte G Solheim, red. **Immunologi og transfusjon**. 2 utg. 297 sidor. Oslo: Universitetsforlaget, 1995. Pris 265 nkr. ISBN 82-00-41939-8.

Recensent: överläkare Lennart Rydberg, blodcentralen, Sahlgrenska sjukhuset, Göteborg.

Immunologi och transfusionsmedicin är områden med en mycket snabb utveckling, vilket medför att litteraturen snabbt blir inaktuell. En nyutgåva av 1987 års upplaga av »Immunologi och transfusjon» är därför välkommen. Den nya utgåvan har genomgått en grundlig omarbetning och utökning. Magne K Fagerhol och

Bjarte G Solheim har skrivit boken tillsammans med flera av Norges ledande specialister inom området. Som målgrupp anges hälso- och sjukvårdspersonal som i patientundersökning eller behandling använder immunologiska metoder eller som är engagerade i transfusioner eller transplantationer. Boken är också avsedd för medicin-, bioingenjör- och sjuksköterskestuderande.

Fakta giltiga även i Sverige

I Norge är immunologi och transfusionsmedicin, till skillnad mot i Sverige, en sammanhållen specialitet, vilket naturligtvis speglar innehållet. Den faktamässiga bakgrunden till immunologisk verksamhet och transfusionsverksamhet är förstås lika i Sverige och Norge, varför det mesta som skrivs är giltigt även här. Skillnader, förutom i organisation, finns också beträffande bestämmelser utfärdade av Statens Helse-tillsyn, varför delar av bokens innehåll speglar specifikt norska förhållanden.

Boken omfattar elva kapitel, som täcker följande områden: genetik, immunologi, HLA-molekylerna och deras funktioner, transplantationsimmunologi, medicinskt immunologiska undersökningar, blodgruppsserologi, immunologiskt betingade sjukdomsmekanismer och deras patofysiologi, immunologiskt betingad trombocytopeni, blodtransfusionsverksamhet, hemoterapi samt transfusionskomplika-tioner.

Ojämn bildkvalitet

Bokens illustrationer är av skiftande kvalitet. Vissa kapitel innehåller färgbilder av mycket hög kvalitet medan man i andra kapitel inte har lagt ner lika stor möda på illustrationerna. Några kapitel har en föredömlig samling aktuella referenser i slutet, vilken saknas i andra. Ett förhållande som ofta inträffar när flera författare engageras är att viss upprepning förekommer i texten. Detta drabbar även denna bok.

Boken är skriven på norska, vilket för det mesta inte innebär några större problem. För en som inte är så bevandrad i norska sjukdomsbeteckningar är det dock inte så lätt att omedelbart inse t ex att »kusma» betyder påssjuka.

Utmärkt om genetik och transplantation

Boken inleds med ett utmärkt kapitel om genetik. Det